

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban utéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben naczhoz nódva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vüldkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

Törvény az ünnepről.

A magyar parlament mindkét háza ünnepélyes dologgal foglalkozott ma: szigorú fekete kabátokban, még szigorúbb államférfiúi arccal hoztak törvényt a tisztelt és részint méltóságos, részint excellenciás honatyák a magyar haza ezredéves fönnállásáról. Csodálatos, hogy a »beszélő ház« örökké lármás és örökké szavaló tagjai ma templomi csöndben, minden kicsinyeskedő megjegyzések nélkül járultak hozzá a proponált javaslat-hoz. Dicséret érte a pártok vezetőinek, akik gondoskodtak róla, hogy szükséges és illő önmérsékletet tanusítsanak még a legszenvedélyesebb szavalók is.

Maga a törvény liberális szempontból valóságos mestermű, egy opportunistá politikus ügyességének tanubizonyosága, s a törvények szokott hivatalos stílusától elütő hangja nagyon rávall a legnagyobb magyar író kezére. Van ugyan egy igen nagy hibája, — hogy Szent Istvánról, a magyar királyság megalkotójáról nem emlékezett meg, — hanem mivel ez a kijelentés dokumentum volna az ország keresztény jellege mellett, nem csoda, hogy ha a liberális törvény-szerkesztő megfeledezett róla. Különben ezen a hiányon ma már nem lehet segíteni.

S bármily szigorú fekete kabátokba öltöztek is a honatyák, bármily szigorú

arccal fogadták is el a javaslatot, — ezt a törvényt ünnepi törvénynek nem fogjuk tekinthetni soha, még akkor sem, amikor majd az új országház falába illesztendő kötbla vastag aranybetűkkel fogja hirdetni, hogy ezt a törvényt Bánffy Dezső báró dicsőséges kormányzása alatt alkották. Mert a törvény ünnepi jellegét nem a fekete kabátok és a fekete márvány-tábla alkotják, hanem a lelkiületnek az emelkedettsége, amelyet mindkét törvényalkotó tényezőnek éreznie kell. Az az éljenzés, amelylyel a nemzetet képviselő urak a javaslatot fogadták, nem a nemzet szívéből fakadt, mert a nép lelkesedése és felbuzdulása a millennium dicsősége fölött sokkal melegebb és intenzívebb, mint aminőre azok a feketébe öltözött s az »élet« gondjai miatt elfásult keblű urak képesek. Ugyanez a sablonos és konvencionális üdvívalgás kijár egy-egy kedvencz pártszónoknak is, ha a kormány érdekei úgy kívánják.

Talán nem is most kellett volna ezt a javaslatot elfogadni, hanem valamivel később, mikor az ünnepek már beköszöntöttek, — leghelyesebben a parlament diszülésén.

Hanem már megszavazták a javaslatot, most szépen lemásolják a miniszterelnöki segédhivatalok valamelyikében, s aztán Bánffy majd felutazik vele Bécsbe a királyhoz, s ott a Burg valamelyik ter-

mében vagy Schönbrunnban szentesíteni fogja a király a magyar haza ezeréves fennállásáról szóló ünnepi törvényt, ellátván aláírásával a többi holmi apró-cseprő kinevezési aktákkal egyetemben.

Az ünnepi törvényhozásnak nem ez a módja. Nagyobb ünnepélyességekkel, ünnepélyesebb időben és a korona jelenlétében kellett volna meghozni ezt a törvényt, s akkor lett volna igazán ünnepi a hangulat, ha a koronás király nem Bécsben, de a magyar parlament, a magyar nemzet színe előtt jelentette volna ki ünnepélyesen, hogy ezt a jónak, helyesnek, üdvösnek és megtartandónak ismert törvényt királyi hatalmánál fogva szentesíti.

De azzal az eljárással, amelyet Bánffy proponált, s amelyet sajna, az összes pártok elfogadtak, a bürokratizmussal megölték a millenniumi törvény ünnepi jellegét.

Különben oly sok alkalmunk volt már meg szokni, hogy a millennium dicsősége Bánffyékat örvendezteti leginkább, mert most már ki sem bántja őket, nehogy az ő viselt dolgaik előtérbe állításával az ünnep dicsősége kárt szenvedjen. Aztán meg faji jellegünkhöz tartozik az a büszkeség is, amelylyel a saját benső ügyeinket és a mi embereink gyarlóságait az idegenek elől mindenkor elrejtteni szeretjük. A »furfangos« kormányának a balekség e nemzeti megnyilatkozása nagyon kapóra jött, s most, hogy az ünnepek

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Dinamit a hajón.

Írta: T. Valham.

Az öreg kapitány megivott egy jó korty whiskyt poharából, egy darab dohányt vett ajkaiába és nehézkes módon elkezdett beszélni:

»Tizenkét éve lehet már, nyáron volt, midőn az én »Elnök-«-öm ismét megtette útját. Kissé haragos volt a tenger és még jól emlékszem rá, hogy a szárazföldtől körülbelül száz mérföldnyire egy kis tengeri bárkát felvettünk rosszul ellátott gazdájával, a kit a hullámok kivittek a szabad tengerre. Körülbelül egy félórával később ez esemény után értesítettek, hogy az utasok egyike nagyon fontos ügyben velem négy szemközt beszélni akar. Mindjárt ezután bejött kabinomba. Kicsiny, sovány és elesigázott férfit volt, a ki úgy nézett ki, mint egy szabó úgy hogy eddig nem is vettem észre a hajón. Természetesen jelentéktelen dolog volt, de most arczában halálos félelem és feltűnő kétségbeesés mutatkozott. Azt hittem, hogy részeg.

»Well, fiam, mi ujság?« mondtam szigorúan. »Nem sokára meglátjuk a száraz földet és nincs elpazarolni való időm.«

»Nagyon helyes, kapitány,« felelt reszkető hangon és amerikai hangszólással, »de az ön ideje még drágább lesz, ha nem hallgat arra, a mit önnek mondani fogok. Egyáltalában

nem fogja viszontlátni a szárazföldet, ha nem határozza el magát reá, hogy mindent utasításaim szerint tegyen meg, a melyeket önnek mindjárt adni fogok. Ha ezeket elmulasztja, akkor a hajója« — az órájára nézett — »éppen másfél óra múlva a tenger fenekén fog lenni.«

»All right, barátom« mondtam »ön mehet. Majd elküldöm a hajó orvosát, hogy utána nézzen magának,« mert azt hittem, hogy örülten van dolgom.

De arczának féltékenysége halálos borzadály-lá változott át.

»Dinamit van a hajón« nyögte »és vele kapcsolatban van egy óraszerkezete. Isten engem úgy segélyjen!

Ha rögtön utána nem néznek a dolognak, úgy az említett idő alatt a hajó- és utasai atomokban a levegőbe repülnek.«

Megvallom, hogy borzadás futotta át tetemet mikor e szavakat hallottam.

»Az istenre kérem, mondja el nekem mindazt a mit tud. Gyorsan.«

»Nem, azt nem szabad tennem és nem is tehetem, ha ünnepélyesen meg nem ígéri, hogy nem fog engem elárulni. Tudom, ön szavának embere és ez nekem elég.

Azt is meg kell ígérnie, hogy bármi történjék is, ön sohasem fog mostani beszélgetésünkre célzásokat tenni vagy pedig ezt »az én vagy mások hátrányára felhasználni.«

»Well!« mondtam »megígérem. De hol van az az átkozott dinamit?«

»Egy pillanatra türelmet kérek, kapitány;

miután meghallgatja szavaimat, tehát van még időnk és még kell önnek bizonyítanom, hogy jóllehet egyszer már engedelmességgel a sántának, most megbánom és a hibát jóvá akarom tenni. E hajót Londonban — mindegy hol és hogyan — óriási összeg erejéig biztosították és engem reábeszéltek, hogy elsüllyeszsem. Én a gépet, a melynek óraszerkezetét éppen a mai napra igazították — (Önök gyorsabban tették meg az utat, mint gondoltuk) — a gépet tehát kis börtöndőmben Liverpoolba hoztam és még ugyanazon éjjel felvitték a hajóra.

Nekem meghagyták, hogy én az ön hajóján utazzam és vigyázzak, hogy ne akadályozza meg semmi tervünk kivételét. De esküszöm, hogy még alig tettem a lábamat a fedélzetre, máris megbántam a dolgot. El akartam vinni a csomagot az én kabinomba — kérdezze csak meg embereit, nem-e így történt — hogy a legelső alkalommal kidobjam a hajóból.«

Mihelyt megígértem, hogy nem lesz semmi bántódása, már eltűnt a félelem orczából. Ő úgy látszott bizott a gépben, de én nem.

»Jöjj a fedélzetre, te gazember« kiáltottam »és mutasd azt az ördögös gépet!«

Előhívtam husz embert és megparancsoltam, hogy az összes csomagokat a fedélzetre hozzák, a min csudálkoztak, mert még messze voltunk a szárazföldtől.

»Gyorsan, gyorsan, fiuk« kiáltottam, külön is kaptok grogot, ha egy óra alatt az egész podgyászt a fedélzetre hozzátok. Az utasok, kik azelőtt még nem tették meg az utat, azt

alatt már biztonságban van, — a legnagyobb könnyelműséggel és minden gondolkodás nélkül követi el a mai törvényhozáshoz hasonló inkorrekt, időszerűtlen és tapintatlan dolgok egész sorozatát. S amikor a legkönnyebb a helyzete, amikor csupa hazafiasságból kénytelenek az összes pártok elfogadni propositióit, még akkor sem fordít még csak annyi gondot se munkájára, hogy legalább helyesen választaná meg az időpontot, amely már maga is alkalmas ünnepélyességet kölcsönözne az aktusnak. Vagy talán a legértetőbb ok, a legáltalánosabb emberi hiba, a hiúság készítette e sietésre Bánffy-t, hogy minél előbb lássa nevét ércbe vésvé az új parlament falán?!

Az appropriáció.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésének végén betérjésként az 1896. évi állami költségvetésről szóló, ugynevezett felhatalmazási törvényjavaslatot, melyet a pénzügyi bizottság d. u. 6 órakor vett tárgyalás alá. A bizottság jelentését Hegedüs Sándor előadó szerdán fogja a Ház elé terjeszteni, úgy, hogy a plenáris ülésen való tárgyalás csütörtökön vagy pénteken megkezdődhetik. Az ellenzéki pártok részéről éles kritika alá fogják venni a kormánynak eddigi működését, hosszabb vita azonban egyáltalán nem várható. A mi magát a felhatalmazási törvényjavaslatot illeti, igen érdekes annak 7. §-a, mely így hangzik:

Felhatalmaztatik a kormány, hogy azokra a tisztviselői, altiszt- és szolgai állásokra nézve, a melyek a jelen állami költségvetésben a végezt rendszeresítették, hogy az egyes fizetési osztályokba tartozó fizetési fokozatokban az állások arányosabban osztassanak meg, a fokozatos előléptetéseket az 1896. évi január hó 1-től számítandó hatályal fogatosíthassa, s a magasabb fizetéseket az 1893. évi IV. t.-czikk 13. §-ának 1. b) pontjában körülírt időponttól eltérőleg kivételesen 1896. évi január hó 1-től kezdve folyósíthassa.

Teljesen méltó ez a szakasz a Bánffy-kormány karakteréhez. El akarják hitetni, hogy ők

és csak ők hordják szívükön a hivatalnokok érdekeit, pedig elég hivatkoznunk az 1897. évi költségvetésre, mely július hó 14-én, tehát jóval később nyert csak szentesítést és ezt a szakaszt még sem tartalmazzá, a minnek az egyszerű oka az, hogy 1892-ben a képviselőválasztások után 1896-ban pedig a képviselő választások előtt intézte el az országgyűlés a költségvetést.

A Bánffy-kormány vád alá helyezése.

Ezzel a czímmel, a Budapesti Hírlap nyomán, mi is tudomást vettünk arról a hírről, hogy a függetlenségi és 48-as párt Ugron-frakciója határozatot hozott, amely szerint az appropriációs vitában a kormány vád alá helyezését fogja javasolni. Értesülésünk szerint ez a hír nem való, vagy legalább még nem való. Az Ugron-csoport értekezletén a vád alá helyezés eszméje nem jött szóba. Az értekezlet csupán azt határozta el, hogy az appropriáció alkalmával nagyobb akciózt indít, de a vita mértékének és módjainak a meghatározását az intéző-bizottságra bízta. Az intéző-bizottság többsége pedig — a vád alá helyezési indítvány eszméjével nem rokonszenvez.

Brankovics és a verseczi püspökség.

A verseczi »Szrpsztvo« című hetilap e napokban azt a hírt boesátotta szárnyra, hogy Brankovics szerb patriárka Zmejnovics Gábort, a verseczi szerb püspökségnek a kormány által kinevezett adminisztrátorát felhívta, hogy a Krusedol nevű kolostorba, melynek ő főnöke, vonuljon vissza. E hírt radikális részről czélzatosan közölték a verseczi radikális pártközlönyben, hogy annak megokolásával Zmejnovics és a patriárka ellen izgasson, de minden alapot nélkülöz. A ma megjelent szerb hivatalos egyházi lap a »Szrpszki Szion« egy betűt sem tartalmaz a verseczi helynökre vonatkozólag, de különben sem valószínű, hogy a patriárka ily cselekedetre ragadtatná el magát, annál kevésbbé, mert Brankovics maga szemelte ki a krusedoli zárda főnökét emez állásra.

A szocializmus terjedése Ausztriában.

Az osztrák szociáldemokrata párt az idej rendes gyűlését Prágában tartotta meg, a mely

alkalommal egyszersmind kiadták rendes évi jelentésüket a párt működéséről. E jelentésből kitűnik, hogy a szocializmus az elmúlt 1895. évben Ausztriában nagyobb mértékű kiterjedést nyert, a miről a következő adatok is tanuskodnak. Az 1894. évben a pártnak 21 politikai lapja volt, most pedig van 28. Ezek 1894-ben 72,000 példányban, 1895-ben pedig 95,800 példányban jelentek meg. Nagy haladást jelent az is, hogy a párt az 1895. évben rendes napi lapot is alapított. A 29 szaklapja 1894-ben 95,000 példányban jelent meg, 1895-ben pedig volt 32 szaklapja, a melynek 111,700 példányban jelentek meg. Összesen volt a pártnak 1894-ben 55 lapja 179,150 példányban, most pedig van 65 lapja 229,000 példányban.

A hadügyminiszter lemondása.

Jóllehet az utóbbi napokban ismételtlen megezáfolták azon hírt, a mely szerint Krieghammer hadügyminiszter lemondott, de azért ma már kétségtelen, hogy Krieghammer lemondása elhatározott dolog. A hadügyminiszter ragaszkodik lemondásához és a lemondásnak a benyújtása, illetőleg elfogadása csak idő kérdése. Beszéli azt is, hogy azon esetben, ha Krieghammer már mostan mond le, csak öszre hívják össze a delegációkat. A hadügyminiszter már hosszabb idő óta betegeskedik és a legutóbbi miniszteri tanácskozásokon, a melyen a hadügyi költségvetést tárgyalták, csak nagy betegesen jelenhetett meg. A többi híresztelések nélkülöznek minden alapot. Így teljesen alaptalan azon állítás, hogy a törzskar főnöke és közötté differenciák merültek volna fel. Egyáltalában nem is ismerünk olyan kérdést, melyek ilyeneket előidézhetek volna. Krieghammer leginkább csak arra szorított, hogy elődjének terveit következetesen megvalósítsa. Ujításokat nem akart a hadügyminiszter behozni és a jövő budgetben sem találjuk ezeknek nyomát.

Krieghammer három évi működése alatt meg tudta nyerni a politikai körök rokonszenvét. Sokbau egészen más utakat követett, mint elődje Bauer, a ki gyakran az aktív politikának azon kérdéseivel is foglalkozott, melyek a hadügygel nincsenek összefüggésben. Krieghammer azonban éppen úgy, a mint tartózkodott az uji-

hitték, hogy ez rendes teendőnk közé tartozik, a tisztjeim pedig azon véleményben voltak, hogy megbolondultam; ott álltam tehát az én yankee-szabómmal (mert úgy nézett ki, mintha az volna), a ki jóllehet tettette magát, mintha nem volna semmi köze az egész dologhoz, mégis mindenre, a mit felhoztak nagyon is figyelt. Neki fejével intenie kellett, ha az illető dolgot felhozzák. Egy tengeri gőzös podgyásza mennyiségre nézve nem csekélység, a mi pedig a minőségét illeti alig található fel gyűjtemény, mely ily változatosságot mutatna. Egész bárkák voltak itten, a melyek előkelő úri nők voltak; ládák és kofferek; kézi kofferek gentlemenek számára, akik csak kedvtelésből utaznak; szegény vándorló legények csomagjai, kosarak, a melyekben hus van, fénképező készülékek, melyeknek büzt már husz lépésnyi távolságból lehetett érezni. De a ladyk tisztelni kezdenek, mert gyakran felkiáltok: »csendesesen, lassan, fiam, vigyázzatok, hogy semmit föl ne fordítsatok vagy nagyon megrázzatok!« — Az értékes kézikoffer éppen a legutolsó volt. Ócska, rongyos volt, de olyan nehéz, mint az ólom. »Igy most vessétek a tengerbe; fiam,« mondottam én — »nos, vigyázzatok, hogy oda ne lökjétek valahová.»

Természetes, hogy senkisé ellenkezik egy hajóskapitány parancsával és így az említett koffer egy nagy locsesanással a vízbe hullott; de én láttam, a mint az egyik ember a másikkra néz, mintha mondani akarná: Ez megbol-

ondult. Ez a körülmény, továbbá a veszély elől való menekülés érzete juttatta először eszembe, hogy engem bolonddá tartanak.

Ha így lett volna, bizonyára a koffer után dobtam volna a kis szabócskát. De ha elképzeltem száználmas arcját, midőn először jött kabinomba, úgy nem hihettem el. De mégis megragadtam az alkalmat, hogy ismét beszéljek vele.

»Hallgass csak reám te haszontalan rabló, tolvaj, van még elbeszéléseidben egy pont, melyről felvilágosítást kell adnod. Annyi bizonyos, hogy életed nem ér sokat, de mégis valamennyire mégis csak becsülöd és ha így van a dolog, hogyan lehetséges, hogy a géppel egy hajóra szálltál, a mely a te állításod szerint mindnyájunkat atomokban a légbe röpíthet. Hogyan történt, hogy ugyanazon hajón voltál?«

»Well, kapitány«, felelt ő »látja, hogy szegény vagyok és az ígért pénz szép összeg volt; és mint be vallottam, megbízom követelték, hogy én magam ügyeljek az egész dologra; természetesen én is veszélyben voltam, de tényleg megbeszéltek, hogy valaki itt a vizen velem találkozni fog. Az ember, a ki a megmentett bárkában volt, én utánam jött nézni és már megbeszéltek, hogy ő fog a hajóról elvinni.«

»Hogyan! Az is tudott valamit a dinamitról?« kiáltottam; »lehetséges, hogy megbízód és tekiüled még harmadik gazember is létezők?«

»Well yes, kapitány, sajnálom, de úgy van;

de ön nem tehet ellene semmit, hogy engem is ne bántana és ön szavát adta, hogy nem lesz bántódásom. És gondolja csak meg, hogy megszökhettem volna, önök mindnyájan pedig a levegőbe repültek volna, ha nem volna ilyen érzékeny lelkiismeretem.«

Ravasz mosoly játszott a gazember ajkai körül, mikor ezeket mondotta. Szerettem volna ezért a nyakát kitörni, de magam adtam neki a szabadlevelet. Most, hogy célját elérte, egész modora és arc kifejezése megváltozott és egy bűnét megbánó gazember helyett ravasz csalóhoz hasonlított.

De hála Istennek, a dinamit nem volt már a hajón; a száraz földhöz közeledtünk és nekem másra kellett gondolnom.

Midőn még egy kissé távol voltunk a kikötőtől, egy rendőrbárka közeledett felénk, a melyről a rendőrszt a hajómra akart jönni, hogy velem beszéljen.

»Halloh!« mondottam mikor kabinomban voltunk »semmi különös dolog talán? Csak talán nincsen utasaim között valami angol gyilkos?«

»Well no« felelt ő »gyanitom, hogy utasai között az egyesült államok egy polgára van, a ki bizcny nem sokat gondolkozik a felett, hogy öljön-e, gyilkoljon-e?«

Természetesen a dinamitra gondoltam és örültem, hogy a fickót nélkülem is elárulták.

»Ugy látszik, önt megbízták, hogy letartóztassa.«

»Well no, kapitány éppen az a rossz a

tásoktól, nem vegyült bele a [reszortjába nem tartozó kérdésekbe is. Ezért nemcsak politikai, hanem katonai körökben is nagy szimpathiáknak örvendett. A delegációkban is szívesen látták, mert előzékenységgel itt is megtalálta azt, a mit nem keresett, a közkedveltséget.

A hadügyminiszter főcélja volt, hogy a katonai adminisztráció tökéletes legyen és mindig figyelembe vette a tisztek, valamint a legénység szükségleteit. Ezért mindenünnen tiszteletet és elismerést aratott Krieghammer és csak a legnagyobb sajnálkozással fogadják távozását.

Ezzel egyszersmind fölmerülnek a hadügyminiszteri szék betöltésének vezérségei. Annyi tapintatot, figyelmet és szakismeretet igényel ez állás, hogy nem lesz könnyű erre egy hamar alkalmas egyént találni. Eddig Krieghammer utódjául Guttenberg és Hold lovagokat emlegetik. E táborszernagyok közül az előbbi azelőtt a törzskar helyettes főnöke volt és most osztrák vasúti miniszter, az utóbbi pedig Innsbruckban parancsnok. Mindkettőt előkelő magas műveltségű katonáknak tartják és Guttenberg ismeretes a delegációkban is. Legfeljebb az lehet kinevezésének akadály, hogy a fiatalabb táborszernagyok közé tartozik, ami azonban, ha ő az alkalmas férfi a fontos állásra, nem jön figyelembe. Ezekon kívül még számításba jön Merkl táborszernagy, a ki osztályfőnök a hadügyminiszteriumban és kit már Bauer elhalálozásakor a hadügyminiszteri tárczára alkalmasnak tartottak. Ha tisztán a hadsereg kívánságai jönnének figyelembe, úgy Reinländer báró lenne a hadügyminiszter. De valószínű, hogy az új hadügyminiszter kinevezésénél politikai és adminisztratív szempontok jönnek figyelembe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 21.

Elnök: Szilágyi Dezső.

A kormány képviselőiben jelen vannak a következő miniszterek: Báró Bánffy Dezső, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Fejérváry Géza, Dániel Ernő, Darányi Ignác, Lukács László és Josipovich Imre.

Elnök jelenti, hogy a mai ülés egyetlen

dologban, hogy nem tudom melyik az; de parancsot kaptam, hogy átvizsgáljam a podgyászt. Ugyanis táviratot kaptunk, hogy egy egész berendezést szállítanak az ön hajóján, amely készülékekkel amerikai államjegyeket hamisítanak; természetesen a dolog nem lesz rendes helyen, hanem az illető utas podgyásza között a kabinban.

Most már tudtam, miről van szó és nagyon szánalmas alak lehettem.

»Ugyebár, a mióta elindultak nem hagyta el senki a hajót?« Kérdezte tovább a rendőr tisz. »A kikötőben egy kis bárka volt, amely eltűnt és van okom gyanítani, hogy ezen ember czinkostársa, a táviratról értesült és —«

»Nem, nem« mondtam én »mindenki, a ki velünk jött, a hajón van« sőt egygyel meg is szaporodtunk, mondhattam volna, de azt gondoltam, hogy ezt ő maga is kitalálhatja.

»Az utasításaim szerint az egész készülék egy marhabőrből készült kofferban van sárga szögekkel körös körül és így könnyen felismerhető.«

Bolintgattam a fejemmel, mert könnyen felismerhettem a koffert. Hiszen nem parancsoltam-e meg embereimnek, hogy óvatosan bánjanak vele és oda ne lökjék valahová? Nem láttam-e saját szememmel a hajóról leröpülni?

És nem tettem-e magamat ezzel egy yankeecsaló czinkostársává?

tárgya a hon ezeréves fennállása emlékének törvénybe iktatása. Bemutatja a millenniumról szóló törvényjavaslatot, s az e célra kiküldött bizottság jelentését.

Szerb György előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot, s egyszersmind indítványozza, hogy az országgyűlés két háza a koronázás évfordulóján, június 8-án együttes ülést tartson, amelyen a millenniumi törvényjavaslatot fogják felolvasni. Az ünnepélyes ülést az új országház kupolatermében fogják megtartani a főrendiház alelnökének elnökelete alatt, mert a főrendiház elnöke, mint koronaőr más fontos közjogi aktust fog végezni. Az ünnepélyes ülés alatt a korona ki lesz téve az országgyűlésen. Az ülés után a főrendiház alelnökének vezetése alatt a két ház tagjai elkísérik a szent koronát a király elé, ahol a nemzet hódolatát a képviselőház elnöke fogja tolmácsolni.

Erre a ház tagjai minden felszólalás nélkül elfogadták a millenniumi törvényjavaslatot, s az ünnepségekre vonatkozó intézkedéseket.

Szilágyi Dezső elnök örömeinek ad kifejezést, hogy a pártszempontokat mellőzve ily szép egyetértéssel tudta a ház a nemzet érzelmeit tolmácsolni.

Az ülés a király zajos éltetésével, ünnepi hangulatban végződött.

TÁJÉKOZTATO.

- Április 22—23. A berettyó-körösi vizszabályozó társulat közgyűlése.
- » 23. Biharvármegye fegyelmi választmányja ülést tart a megyén.
  - » 22—25. Fősorozás a tüzlő őrtanyán.
  - » 26. A nagyvárad polgári kör évi közgyűlése és társas vacsorája.
  - » 26. A nagyvárad kereskedelmi körödegyet közgyűlése d. u. 3 órakor.
- Május
- » 2. A nagyvárad szinkör megnyitása.
  - » 2. A millenniumi kiállítás ünnepélyes megnyitása Budapesten.
  - » 2. Pályázati határidő a nagyvárad tüzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.
  - » 9. Középkorok ezredéves ünnepélye.
  - » 9. Vivőverseny délután 6 órakor a Fekete Sasban.
  - » 10. Ezredéves hálaadó istentisztelet a nagyvárad templomokban.
  - » 12. Nagyvárad város millenniumi diszkyűlése.
  - » 12. Biharvármegye millenniumi diszkyűlése.
  - » 31. Az ezredéves évforduló ünneplése a nagyvárad jogakadémián.
- Június
- » 8. Koronázási évforduló.

A rendőrtiszt természetesen nem talált semmit a kézi csomagok között, jölehet nagyon is figyelmesen átkutatott mindent, a mi előkelő utasaim közül sokat zavarba hozott. A nagy csomagok között sem találta meg a marhabőrből készült koffert, bár ezeket mind felrakattam a hajó fedélzetére. Végre azt mondotta, hogy »utasításai hiányosak és az említett koffer valószínűleg a legközelebbi hajóval érkezik meg.« Én azt feleltem, hogy ez lehetséges — mert hiszen minden lehetséges — jölehet nem tartottam valószínűnek. Maga az illető készülék tulajdonosa folytonosan kitért utamból, nem akart velem találkozni és a legelső alkalommal megszökött a hajóról. Elbeszélése annyiban igaz volt, hogy ő a koffert kabinjában akarta tartani, de a felügyelő nem engedte meg és a többi podgyász közzé tette. Ezt Ankostársam megtudta, eléje jött, hogy figyelmeztesse és nem okoztak volna nekem annyi fáradságot ha ők maguk kidobták volna a hajóból a kézi koffert. Sajnos, hogy éppen a többi podgyász között feküdt. Hogyan kaphatja meg ezt onnan? Ez volt a probléma, a melyet a gazembereknek meg kellett oldaniuk és a melyet meg is oldottak a dinamittról szóló mesével. Nem tudom melyikök jutott e gondolatra, de annyit mondhatok, hogy jó történet volt és ezért el is mondtam önnek.

UJDONSÁGOK.

* **XIII. Leó pápa a nagyvárad katólikus körhöz.** A nagyvárad katólikus kör ünnepélyes megnyitása alkalmából tartott társas vacsora közben világi elnöke gróf Batthyány József indítványára XIII. Leó pápa távirati hódoló üdvözlését határozta el, melynek kivételében a továbbiakat Fetser Antal püspöki titkárra bízta aki Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünknek a kérelmet jelentvén, ő eminentiája, mint a kör védnöke ezen táviratot küldötte a Vaticanba:

Eminentissimo Domino Cardinali Rampolla status secretario. — Roma. Vatican.

Societas virorum catholicorum Magnovaradinensium occasione solemnium inaugurationis ad pedes Sanctissimi Domini Nostri Leonis Papae magni successoris beati Petri in spiritu provolutus homagium inconcussae adhaesionis filialisque obsequii erga cathedram infallibilem et centrum unitatis depromsit atque exoptat apostolicam benedictionem, horumque animorum fidelium exultantium benignum interpretem agere enixissime rogat Eminentiam Vestram in osculo s. Purpuris humillimus servus Laurentius Cardinalis Schlauch episcopus magnovaradinensis latinorum protector societatis.

Magyarul: Főmagasságu Rampolla bibornok államtitkár urnak Róma. Vatican.

A nagyvárad katólikus kör ünnepélyes megnyitása alkalmából lélekben Szentséges Urunk, Leó Pápa, Szt. Péter nagy utódjának lábaihoz borulván, a csalhatatlan legfőbb tanítói szék és az egység középpontja iránt a törhetetlen hűség és fűi odaadás hódolatát tette le és apostoli áldást kér; bizalomteljesen kérem Eminentiat, hogy ezen hű, lelkesült érzelmeknek méltóztassék kegyes közvetítője lenni szentelt bibornát csókoló legalázatosabb szolgája Schlauch Lőrincz bibornok, nagyvárad lat. szert. püspök, a kör védnöke.

A szent atya meleg válasza s apostoli áldása tegnap érkezett meg s teljes szövegében a következő:

Em. Cardinali Schlauch

Nagyvárad, (Ungheria.)

Sensa, quae nomine societatis virorum catholicorum magnovaradinensium prompisti per accepta habuit beatissimus pater, qui tibi et societati magna animi effusime benedicit osculor humillime manus.

M. Card. Rampolla.

Magyarul:

Főmagasságu Schlauch bibornoknak

Nagyvárad, Magyarország.

Az érzelmeket, melyeket a nagyvárad katólikus kör nevében kifejeztél, igen kedvesen fogadta a szent atya, ki rád és a körre nagy lelki megindulással adja áldását, kezeit legalázatosabban csókolom. Rampolla M. bibornok.

* **Személyi hír.** Schlauch Lőrincz dr. bibornok-püspökünk holnap, szerdán reggel a gyorsvonattal Budapestre utazik.

* **Szaniszló püspök szobra.** Megemlékeztünk arról, hogy a nagyvárad i. sz. káptalan elkészítette Nagyvárad egykori kegyeséletű, jótékony püspökének: boldog emlékü Szaniszló Ferencznek a szobrát s a Bémer-téren mint e célra legalkalmasabb helyen óhajtja felállítani. Városházi körökben akként vélekednek, hogy a szobor nem lesz nagyszabású s így vagy a Schlauch-térre, vagy a Nagyhid melletti kis Széchenyi-térre kellene állítani, hogy a Bémer-tér valamelyik későbbben felállítandó, monumentálisabb szobornak tartassék fenn. Ez azonban tévedés, mert Szaniszló ülő szobra olyan arányu lesz, mint a Szent László remek szobra; természetes nagyságnál nagyobb ülő szobor. Éppen a szobor ülő alakja kívánja, hogy a talapzat még terjedelmesebb, nagyobb arányu legyen a Sz.-László szobor talapzatánál.

* **A tiszteletbeli doktorok.** A budapesti egyetem közéletünk más kitünőségein kívül Apponyi Albert grófot és Kállay Béni közös pénzügyminisztert tiszteletbeli doktorokká nevezi ki. Hír szerint Samassa József egri érsek, Szabó Miklós a kuria elnöke és Csemegi Károly is a kitüntetendők sorában vannak. — Az egyetemen az ezredéves ünnepet május 13-án tartják meg s ekkor Jókai Mór tiszteletbeli doktor fog beszédet mondani. — Károly Tivadar bajor herceg, kit az egyetem orvosi kara doktornak készült avatni, ma táviratilag kijelentette, hogy a doktorságot nagy megelégedéssel veszi és szívesen elfogadja. Kozma Sándor kir. főgyógyász ma levélben fordult Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és felkérte, járjon közbe a kolozsvári egyetem tanácsánál, hogy álljon el abbéli szándékától, hogy az ezredéves emléknap alkalmából tiszteletbeli doktornak akarja kinevezni őt, kinek a jogi elmélet fejlesztése és a jogi irodalom művelése körül érdemeket szerezni nem állott módjában.

* **Kanonoki beiktatás.** J u h á s z György makói esperes, a nagyváradi gör. kath. káptalan újonnan kinevezett tagja, a tegnapi napon városunkba érkezett. Egyházi beiktatása a napokban fog végbemenni. Az installációt, mint halljuk, maga P á v e l Mihály püspök fogja tartani.

* **A bihari aranyt lep.** A Betfia, Rontó és Szentelek között felfedezett állítólagos aranytelep hírére messziről jöttek tegnap kiváncsiak. Marschel J. francia bányamérnök járt itt egy társával és megvizsgálta a telepet, hol azonban nemcsak hogy aranyat nem talált, hanem még olyan kőzetet sem, a miben az arany rendszerint teremni szokott. Azon a vidéken ugyanis nem porphir, hanem sokkal inkább mészkő az egész kőzet.

* **Uj hivatalok és fizetésemelés.** Nagyvárad város szervezeti szabályrendeletének módosítását s ennek keretében több új tiszti állás rendszeresítését és az összes városi tisztviselők alkalmazottak fizetésének felemelését határozta el még a múlt évben a törvényes határidőben, a beérkezett felelősségekkel együtt felterjesztették a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. A felterjesztés óta már 40 nap eltelt s a miniszter egyetlen szóval sem értesítette a várost a szabályzat sorsáról. Ezt a városházán arra magyarázzák, hogy a miniszter jóváhagyja a módosítást s ezzel együtt a fizetésemelést. Az 1886. évi XXI. t.-czikk 5. §-ának utolsó kikezdése ugyanis világosan azt mondja, hogy ha a felterjesztett s jóváhagyást igénylő közgyűlési határozatra 40 nap alatt semmi leirat nem érkezik a minisztertől, a közgyűlési határozat jóváhagyottnak tekintendő és végrehajtható.

* **Jegyző-vizsgálat.** Biharvármegye szék-házában már régen volt oly sikeres jegyző-vizsgálat mint tegnap és hétfőn. A szóbeli vizsgálatot tegnap az összes kilencz vizsgáztató segédjegyző jó sikerrel tette le. A vizsgáló-bizottság Papp János megyei főjegyző elnöke alatt Tóth Dezső m. főgyógyász, Ferdényi Kálmán orvosszéki elnök, Miskolczy Árpád m. főszámvevő, Szunyogh Lóránd anyakönyvi felügyelő, Somossy Zsigmond pénzügyi titkár, Keszthelyi Zoltán m. aljegyző és Kovács András községi jegyző. A jegyzői képesítést nyert ifjak a következők: Kántor Károly, Papanek Bódog, Kovács Lajos, Lengyel Sándor, Szentmihályi Károly, Németh Elek, Nagy István, Várady János és Bernáth Lázár.

* **Uj főispán.** Ő felsége a király gróf Halzer Jánost Udvarhelymegye főispánjává nevezte ki.

* **Főispán változások.** Ő felsége a király Sándor Jánost Kis-Küküllő vármegyei főispáni állásában való megerősítésével, Maros-Torda vármegye és Maros-Vásárhely szabadkirályi város főispáni állásától felmenti, s Mikó Árpádot Udvarhelyvármegye főispánját ezen állásá-

tól való felmentése mellett Maros-Torda vármegye és Maros-Vásárhely szabadkirályi város főispánjává nevezi ki.

* **Uj minisztertitkár.** Ő felsége a király dr. Vizneker Antal kereskedelmi miniszteri segédtitkárt ugyanott titkárrá nevezte ki.

* **A Szent-László-tér világitása.** A városi tanács a Főutca világitását csak nem régen javította, amennyiben az egyszerű égők helyett Auer-lámpákat alkalmaztatott. A Szent-László-tér világitásának emelése végett elhatározta, hogy a jelenlegi, óránként 4 köbméter gázfogyasztó égőket 5 köbmétert fogyasztó égőkre cserélteti ki. R a g á n y János főszámvevő e tervet eljeleni kéri, mivel az égők változtatása által elenyésző csekélységgel lesz nagyobb fénye a lámpáknak s nem ér el a város semmi célra a kiadások dacára.

* **Vívóverseny.** Báró Schappon Samu vívómester és tanítványai május 9-én délután 6 órától táncmulatsággal egybekötött vívóversenyt rendeznek. A versenyre már szétküldték a meghívókat.

* **Halálozás.** Niederhoffer Károly bánya tulajdonos és főerdész, kit egész Hunyadvármegye, főleg jótékonyaságáról s a kit városunkban is sokan előnyösen ismertek, tegnap éjjel hosszas betegség után 68 éves korában Erdélyben, Hondolon elhunyt.

* **Papacosta megszökött.** Nagy feltűnést keltett P a p a c o s t a Dimitriek, a hírhedt nemzetközi betörőnek szökése. Papacosta Dimitrit, a kit a kir. törvényszék még nem régen negyed-félévi fegyházra ítélte, nem vitték el a fegyházba, hanem a pest vidéki kir. törvényszéknek a megyeházával összeépített fogházába. Papacosta itten egészen nyugodtan viselkedett és czinkostársaira: R i s t i e s r e, S t a l i o r a és A f f e n d a k i s r a nem is hederített. Január havában hozták ugyanide Scheiber Dezsőt, kit a törvényszék többszörös lopás és csalás miatt hét évi fegyházra ítélte, továbbá két évre elítélte Kázár Ambrust, a ki afféle közönséges fajta gonosztevő volt. Papacostát ezekkel az utóbbi időben sutogni látták. Ugy látszik ezekkel beszélt meg a szökést, de valószínű, hogy Papacostának kívülről is nyújtottak segítyt. Scheibert és Kázárt még nem régen betegségük miatt az emeleten lévő rabkórházba vitték, nem régen pedig Papacosta is betegnek jelentkezett és így ő is ide jutott. Tegnapelőtt este 3/10 órakor észrevették az őrk, hogy e három rab hiányzik és erről rögtön jelentést tettek. Az egyik ablaknak vízszintes rudját kifeszítették és így juthattak a fogház falán át a szabadba. A rendőrség megtette az összes intézkedéseket, megszállta a pályaudvarokat és kijáró utakat is felkereste az összes éjjeli mulató helyeket. Papacosta nagyon jól fel volt szerezve mindennel és gyanítják, hogy a betörő megvesztegette a betegápolót.

* **Járványos betegségek a megyében.** A járványos betegségek a megyében nagyon csökkentek. A főorvos jelentése szerint április hó 1-től 15-ig összesen 34 új fertőző betegségi eset fordult elő s a régebbi megbetegültek közt is sokan gyógyultak meg. Összesen 6 esetben okozott halált. Kórok szerint: *difteritisben* egy új betegezés (Hkkovácsi) szaporította a korábbi 4 beteg számát. *Difteritisben egy gyermek sem halt meg a félhónapban.* Jelenleg az egész megyében 3 ronszó toroklob beteg van. — A kanyaró ujabban Almás községben 8, F.-Ábrány községben pedig 18 esetben fordult elő s régebbi betegezés volt 52. A megye területén meghalt kanyaróban két gyermek. — A *vörheny* a hónap második felében Derecskén 1, Berettyó-Ujfaluban 3, Gáborján községben 2 esetben lépett fel; előbbi időből maradt 51 beteg. Az egész megyében elhalt 4 beteg. Henczida és Bogyoszló községekben megszünt a *vörheny*.

* **Öngyilkos kis leány.** Ismeretlen okból követett öngyilkosságot Gyulán egy tizenhárom éves leányka, Konkoly Juliánna, egy szegény gyufagyári munkás gyermeke. Az apja a minap adott neki egy koronát azzal az utasítással, hogy vegyen rajta furót. A kis Juliánna azonban nem teljesítette az apja megbízását, hanem elment

a gyógyszerárba és a pénzen — tömény karbolsavat vett. A mérgett otthon megitta és egy órai kínlás után meghalt. Szülei semmi okát sem sejtik a gyermek életuntságának. Csak azt tudják, hogy korát és nevelését meghaladólag sokat olvasott és alighanem olvasmányából merítette azt a hangulatot, a mely oly korán megérlette az öngyilkosság gondolatát.

* **Előléptetett és áthelyezett vasutasok.** A lapunk tegnapi számában elősoroltakon kívül a nagyváradi vasúti pályaudvar hivatalnokai közül előléptették még: *Keczei György* és *Rózsa Ambrus* hivatalnokokat a VI. rangosztály 3. fokozatából a 2-ikba. Hivatalnokok lettek: *Halmi Márton* és *Jenei Sándor* gyakornokok, akiket mindjárt át is helyeztek, és pedig Halmit kiskapusra, Jeneit pedig Tordára.

* **Megszökött bakák.** Zinger Simon és társa debreczeni 39. ezredbeli bakák ezredüktől megszöktek. A szökésről értesítették Nagyvárad város rendőrségét, azon hozzáadással, hogy feltalálás esetén szállíttassa vissza a szökevényeket ezredükhöz.

* **Pulszky Károly és a becsületrend.** A francia becsületrend fegyelmi tanácsa Pulszky Károlyt kitörülte lovagjainak sorából. Pulszky Károlyt 1885-ben nevezték ki a becsületrend lovagjának. Szemere Attilával egyetemben, a midőn is ők ketten egy francia czelebritásokból álló társaságot, kiknek élén akkor Lesseps állott, Magyarországra vezettek. A budapesti francia főkonzul most jelentést tevén, hogy Pulszky Károly sikkasztás vádjára alatt áll és fogva is van, a Grande Chancellerie egyszerűen törölte a nevét.

* **A röntgen-sugarak értékesítése az orvos-tudományban.** Boross Ernő dr. összefoglalta az orvosirodalomban megjelent adatokat, a Röntgen-sugarak orvosi gyakorlati alkalmazásáról és az Orvosi Hetilap közlebbi számában teszi közzé. A vérsavóterápia óta — ugymond — tudományos felfedezés még nem vert fel oly hatalmas hullámokat, mint Röntgen straszburgi tanárnak nagyfontosságú felfedezése. Az új felfedezés nem csak tudományos értékűnek, hanem a gyakorlati orvostudományra nézve is hasznosnak bizonyult. Az első kísérletek az emberi és állati csontváz megvilágítására irányultak. E kísérletek pozitív eredményre vezettek, az emberi kézről, elaltatott béka csontvázáról, néhány hónapos emberi embryo csontvázáról vett képek voltak nálunk az első sikerült felvételek. A Röntgen sugarakat azonban nemcsak a csontok, hanem a fémek is visszatartják és így sikerül a lágyrészek közé tévedt és a csontfelületen megakadt ólomgolyó helyzetét felismernie. Jastrovitz, a berlini tanár ismertetett egy esetet, a hol a kézbe hatolt üvegszilánk helyzetéről csupán a Röntgen képek adtak felvilágosítást. Sydney abban az irányban végzett kísérleteket, vajjon nem ismerhetők-e fel a gégében fennakadt idegen testek. A sikerült felvételek megerősítették azt a hitet, hogy bármely idegen test helyzetét, így lövegek, tűk, üvegszilánkok stb., amelyek a csontokon ülnek, biztosan megállapíthatjuk s ugy azok biztosan és rövid uton eltávolíthatók. Koenig sikerült felvételei a csontok korai megbetegedését feltűntetik, ép úgy megkülönböztette a lobokat az álképleti megbetegedésektől. A csonttörés helyét és a gyógyulási folyamatot ábrázoló képeket is mutatta be. Huber dr. a sugarakat a belgyógyászat terén értékesített és igyekezett a szervek kórboneztani elváltozásait képekben érzéketleníteni, az izületi bajokat, köszvény, csúztette vizsgálatai tárgyává. A felvételek tisztán tüntették fel az elváltozásokat. Érdekesekek azok a felvételek az epekövekről, melyeket Siegel mutatott be a bécsi orvosegyetem ülésén, Neusser májon át fotografált epeköveket. Legujabban a sugaraknak már gyógyítási szempontból jutott szerepük. Willoughby Wade a tüdőbe hatoló sugarakat iparkodik felhasználni a tüdővész gyógyítására, illetőleg a bacillus megölésére. Hasonlóan Munk dr. közölte kísérleti eredményeit a Röntgen-sugarak hatásáról a fertőző betegségeket okozó apró szervezetekre.

* **A jövő század regénye.** Jókai ez érdekes könyvének egynemely fejezete Veszprémmegye két községében, úgy látszik, csakhamar valóra vál, ha csak a »Veszprémi Hírlap» nem

előlegezett magának valamit a nyári szent-
cziók gazdag tárházából. Ez a lap ugyanis
legutóbbi számában azt írja, hogy Fajsz köz-
ség 20.000 forintnyi költséggel vízvezeték
rendeztet be magának, Kádárfa község pedig
villamos vasutat épített és helyi telefont ren-
dezlet be. Ez mind igen szép dolog és meg-
czáfóhatatlan jele az expressz-vonat gyorsasá-
gával rohanó századévi civilizációnak, de
hát minék Fajsznak vízvezeték és mit csinál
Kádárfa a villamos vasutal és a helyi te-
lefonnal?

* **A kötelesség.** A Berliner Theater teg-
napelőtti előadásán egy fiatal színésznő. Gess-
ner Terezia igazán hősi példáját adta a kö-
telesség buzgó és lelkiismeretes teljesítésének.
Wildenbruch Henrik király című drámájának
III. és utolsó felvonásában egy szék összetört
alatta és ő lezuhant a földre. A vele játszó
színész fölemelte és egy másik karosszékre ül-
tette, a melyben ülve a halálsápadt színésznő
végig játszotta az egész felvonást. Azalatt or-
vosokat hívtak és a mentőket is értesítették, a
kik a függöny legördülte után ápolásuk alá vet-
ték a művésznőt és konstatálták, hogy a lába
el van törve. Gessner asszonyt rögtön haza-
szállították és gipszbe tették a lábát. A közön-
ség az esetből semmit sem vett észre.

* **A generális sipkái.** Nyugalomba vonult
egy generális és vele együtt — negyven ezer
honvédsipka. Negyven ezer honvédsipka, amely-
ket eddig gondosan őriztek a század- és zászló-
alraktárakban, amelyeknek ápolására naponként
kirendeltek öt vitézt, hogy szolgálják a hazát
azzal, hogy kegyetlenül kiporolják a sipkákat,
gyöngéden kikéfélik, szépen összehajtsák és ki-
simítsák és — visszahelyezték a raktárba. A
tiszt uraknak, emelkedő rangban egész a vezér-
őrnagyig, lehet, hogy más érdemei miatt őrzik
meg emlékét a nyugalomba vonuló altábornagy-
nak; mert ő jeles katona volt, sok intézkedése
tul fogja élni abban a honvédkerületben, amely-
nek parancsnoka volt. A lovasság ellen való
védekezést például folyton forszírozta és új ala-
pokra fektette és ez kerületének mindig díszére
vált. Ismételjük, a harcászati komoly tudomá-
nyával foglalkozó tiszt urak körében bizonyára
nagyobb érdemei őrzik majd meg a kegyelmes
ur emlékét — de a legénység, a kaszárnyák
vidám lakói bizonyára hosszú időn keresztül
semmi más miatt nem fogja emlegetni a nyu-
galomba vonuló altábornagyot, mint arról a
negyven ezer honvédsipkáról, amelyek most a
kegyelmes urral együtt örökre letűnnek a
gyakorlótérrel. Ez a negyven ezer sipka volt a
generális egyetlen gyöngéje. A sipkák uralma
akkor kezdődött, mikor a generális — vagy
két esztendő előtt — kerületi parancsnok lett.
Nagyon szeretett mindent, ami »huszáros«, és
kérelhetlen szigorral ruházta föl a kerület
legénységét »huszáros« sipkákkal. Ezek a sipkák
irgalmatlanul hosszúak, magasak voltak, fűnt a
középen összevarrva, oldalt simára vasalva. A
fej bubján kellett őket viselni és széles ernyő-
jük lekonyult a vitéz orrára. Ahol a generális
megjelent, abban a városban a legénységnek
ezekben a kaszárnyanyelven »mikádó-sipka«-nak
»kakadu-sipka«-nak nevezett dísz-süvegben volt
csak megengedve a megjelenés. A közönség
sokkal mulatságosabbnak találta az új divatot,
mint a generális ur és bizony sok keserűséget
okozott ez a vitézeknek, mert az új divat miatt
hütelenné lett nem egy szakácsné, szobalány. És
most, hogy nyugalomba megy a generális, saj-
nálják ugyan a jó föllebbvalót, de ezer öröm-
mel bucsuznak a generális kíséretétől, — a
negyven ezer honvédsipkától.

* **Talált óra.** Egy kétfedelű ezüst remon-
toír órát találtak. Tulajdonosa átveheti Mandel
Ferenc rendőrbiztosnál.

Hirsch báró meghalt.

Hirsch Mór báró, jótékonyaságról világ-
szerte ismeretes milliomas — mint egy lapunk-
hoz érkezett távirat jelenti, ma Párisban
meghalt.

Alig volt az utóbbi időkben filantróp, aki
oly nagy hirre tett volna szert, mint ő. Jóté-

konysági irodákat tartott fenn a nagyobb eu-
rópai városokban, s naponként százával kapta
a segélykérő leveleket a világ minden részéből.
Lakása, »rue de Rome 20, Paris« — általáno-
san ismert a lapok szerkesztői üzeneteiből, úgy,
hogy egy anekdota szerint a szerkesztő a kez-
dő zszurnalisztát legelőször arra tanítja meg,
hogy Hirsch báró hol lakik? S a »rue de
rome 20« ép oly közös tulajdona lett az uj-
ságróknak, akárcsak valami szabadkőműves is-
mertetőjel.

Hirsch Mór báró 1831-ben született Mün-
chenben, mint Hirsch József bárónak legidősebb
fia. Nagyatya, Hirsch Jakab még mint talmud-
tanuló kezdte, s mint bajor udvari bankár és
nemes ember végezte pályafutását.

Hirsch Mór Belgiumban nevelkedett; eleinte
egy nagy bankban volt alkalmazva, majd ipar-
vállalatokba kezdett. Különösen vasutakat épít-
tett, úgy ő teremtette meg az európai török
vasuti hálózatot, — amelyből meglehetősen nye-
reséget rakott zsebre.

A francia-német háború után Párisban
telepedett le. Egyetlen fiának, Luciennek halála
óta (1887) minden üzleti vállalatától teljesen
visszavonult, s idejének és vagyonának jelen-
tekeny részét nagyszabású jótékony munkának
szentelte.

Galicziában, Bécsben és Budapesten nagy
dotációkkal ellátott jótékonyasági irodákat állí-
tott fel, melyek révén különösen elemi csapá-
sok enyhítésére sokat tett nagyobb adomá-
nyaival.

Megteremtette New-Yorkban a »Baron
Hirsch Found«-ot az Amerikába érkező szegény
kivándorlók segélyezésére. Legnagyobb műve a
»gyarmatosító társaság« melynek ötven millió
frankot bocsájtott rendelkezésére az Orosz-
országból kiűzött zsidók segélyezésére.

Argentínába szállították a kivándorlókat,
ahol földművelő gyarmatokat alapítottak, de a
társaság igen hamar megbukott, mert a gyar-
matosok lassankint mind — megszöktek Ar-
gentinából.

Az angol turfnek is rendes látogatója volt,
— de nyereségeit mindenkor London kórházai-
nak adta.

Hirsch bárónak a pozsony megyei Szent-
Jánoson is volt birtoka. Nemrégiben a kormány
kapacitálására megvásárolta a békésmegyei
kondoros nagybirtokot is, hogy ezáltal
a szociális kérdést segítsen megoldani. A nagy-
birtokot apró parcellákban akarta a kisgazdák-
nak eladni, — de 480 frtot kért holdanként,
ennyit pedig nem adtak neki a békésiek, —
daczára hogy Békéscsík legújabb röpirata sze-
rint Békésmegyében 700 frtot is adnak a föld
holdjéért.

Ez a parcellázás azonban nem az ő mun-
kája volt, hanem igen is az övé volt a jóté-
kony tetteknek az a hosszú láncolata; amely-
lyel megörökítette nevét az igazi humanizmus
történetében.

Lapunk egyes számai a következők az
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuvirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishid-fő,
Kutasi D., papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske-
delmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Irodalom és művészet.

Lilomszálak.

Nogáll püspök új könyve.

Amilyen az ember, olyan a munkája. Ta-
lán senkinél sem valósul meg annyira ez a
mondás, mint Nogáll püspöknél.

Az az egyszerűségében is végtelenül ked-
ves, annyi áldást osztó intézet, mely a szegé-
nyek városrészében, a Nogáll-utcán emelkedik
a megszólalásig hű kinyomata annak a nagy
léleknek, aki nem magának, hanem csak Iste-
nének és szegény, szenvedő embertársainak él
— és mégis magának szerez vele legtöbb örö-
met és legtöbb érdemet.

Ez a könyv is, amely előttünk fekszik,
mint az a többi sok, ami az ő remek tollából
kikerült, az ő jámbor lelkének a megszólalásig
hű kinyomata. Nem az emberi hívságos tudomá-
ny szól abból felénk, hanem az emberek
üdvéért aggódó nemes lélek, aki mindig és
mindenben csak arra néz, csak azt kutatja:
mit használ ez az örök életre? Szeretné, ha
mindenki annyi ügyet vetne erre a legfonto-
sabb dologra, mint ő, vagy mint az ő nagy
alázatossága óhajtja, még többet. Nem írói
viszketeg, nem anyagi érdek, hanem egyedül
ez a törekvés adja kezébe a tollat, melyet oly
mesterileg kezel.

A »Lilomszálak« különben gyönyörűséges
elmélkedéseket tartalmaznak a Boldogságos Szüz-
ről. Három csoportba osztja ezeket Nogáll püs-
pök. Az első csoportban 31 elmélkedés foglal
helyet. Mária életéhez fűződik mindegyik. Nyom-
ról nyomra követi Mária életét fogantatásától
menybevételéig. Élénk állítja egyenkint a Szüz
életének nevezetesebb pillanatait, élénken rajzolja
magaviseletét, aztán módot nyújt nekünk fűr-
készni, kutatni: hogyan viseltük eddig magun-
kat hasonló körülmények között? és jószándé-
kot gerjeszt bennünk a jövőre. — A második
sorozat — szintén 31 elmélkedéssel — az ol-
vasó titkai után indul. Sorra veszi az örvende-
tes, fájdalmas és dicsőséges titkokat, kifejti azok
mély jelentőségét, alkalmazza azokat Jézus és
a Szüzanya életére s levonja a következtetést
a mi számunkra. — Kilencz elmélkedés zárja
be a kötetet; bemutatja ezekben nekünk Má-
ria szívét, mesteri vonásokkal festi annak tisz-
taságát, engedelmisségét, alázatosságát, szelid-
ségét, türelmét, Isten- és embertársai iránt való
szeretetét, állhatatosságát és hűségét, hogy ser-
kentsen minket ezen erények követésére.

Aki csak egy cikket is olvasott valaha
Nogáll püspök tollából, az elképzelheti, hogy
van megírva az a szép könyv. Pázmány Péter
és Arany János óta nem ir ilyen szép magyar-
sággal senki.

A lelkészeknek akik májusi ajtatosságot
tartanak, megbecsülhetetlen szolgálatot tehetnek
a »Lilomszálak« Akik pedig nem mehetnek
templomba, jobb házi olvasmányt bajosan ta-
lálhatnak. Igen alkalmas ajándékkönyv a kath.
ifjúság számára. És aki megveszi, jótékonyaságot
gyakorol az árvakkal és szegényekkel, mert
a befolyó jövedelem a Sz. Vincze intézetet
illeti.

Az igazán díszes kiállítás a Sz. László-
nyomdát dicséri, az izléses kötés Schmidt
könyvkötőt. Ára bekötve 1 frt 50 kr.

Legyen szabad ezuttal e munka társaira is
felhívni a közönség figyelmét. Nogáll püspök
régebbi munkái közül kaphatók még a követ-
kezők:

Kempis Tamás Krisztus követése kétféle
kiadásban: a népies kiadás kötve 40 kr.; a
Führich képeivel illusztrált szalon kiadás 4, 6
és 8 frtos példányokban;

Boldogasszony követése kötve 1 frt —;
Skupuli Lelki harcza » 1 frt —;
Ligouri Vezérkönyve » 1 frt 50;
Keresztény Vezérkönyvek » 1 frt —;
Az Urangyala füzve 1 frt —;

(a kötött példányok rég elfogytak.)

A megrendelések hozzám is intézhetők, a Sz. László-nyomda is szívesen közvetíti.

Nagyvárad, 1896. ápril 22.

Dr. Vucskics Gyula,
 theol. tanár.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²³ d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁰⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁵ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e., 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskóh - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ²⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

Igazságszolgáltatás.

A hegyi doktor gyógyszerei.

— Két felebezés. —

Nagyvárad, április 21.

Rossz napok járnak a hegyi doktorra. Csak nemrégén ítélte el a nagyváradai kir. járásbíró-ság a kihágási törvénykönyv alapján, mert pénzért gyógyszereket ad, s most meg a rendőrség lefoglalta és elkobozta egész orvosság készletét. A betegek kocsijai ott állnak most is a kapuja előtt, a falvakból bezarándokol hozzá most is a nép, de Németh Sándor izgatottan küldi el őket magától, a kérdezősködésekre szomorúan válaszol, nincs mit adjon, lefoglalták a gyógyszereit.

A lefoglalást a rendőrkapitány dr. Hoványi Ferencz főorvos alapján a következő végzéssel rendelte el:

Végzés:

Miután a Németh Sándornál foganatosított házkutatás alkalmával a kiküldött közegek arról győződtek meg, hogy nevezettnek lakásán különböző gyógyszerek egész felrak-tározásig menő számban tartatnak,

s tekintve, hogy a Németh Sándor ellen közelebb a Nagyvárad városi kir. bíróságnál lefolytatott tárgyalás során kétségtelenné lett téve, hogy nevezett egész rendszerint foglal-kozik a betegeknek kuruzslásával,

tekintve továbbá, miszerint nincs kizárva, hogy a Németh Sándornál készletben tartott gyógyszerek között az 1876. XIV. tcz. 83 §-ában tiltott titkos összetételű gyógyszerek is vannak a közegészségügyi hatóság részére az 1876. év XIV. t.-cz. 154. §. a) pontjában biz-tositott jog és kötelesség alapján a Németh Sándor lakásán található mindama gyógyszer-ek lefoglalása és beszerzése elrendeltetik, a melyek titkos összetételűeknek legott felismer-hetők, vagy a melyek is minőségük megál-lapíthatása céljából vegyileg megvizsgálán-dóknak találhatók.

A végzés ellen felebebezt adott be Németh Sándor a rendőrkapitányi hivatalhoz. A felle-bebezésbe kétségbe vonja, hogy van-e a rendőr-

ségnek oka a lefoglaláshoz. Tagadja, hogy ku-ruzsló, mert fedhetetlen jellemű polgár ember és csak hasonszevi gyógyszerekkel gyógyít, még pedig fényes eredménnyel. Hivatkozik a járás-bíró-sági ítéletre, melyben csakugyan nem ne-vezik kuruzslónak, és elismeri a bíróság ered-ményes kuruzslását.

Kéri az iratoknak a bünyfenítő törvény-székhez való áttételét és gyógyszereinek vissza-adását.

A felebebezésre a rendőrhatalóság tegnap a következő végzést hozta:

Végzés:

Tekintve, hogy a kihágási eljárás: szabályren-delete 35. §-a értelmében a közigazgatósági hatóság-hivatalból bírálja meg, hogy tartozik-e a fejlentett kihágás a közigazgatósági hatóság illetékessége alá, tekintve továbbá, hogy a büntető eljárás sikeres foganatosítása érdekében a rendőrhatalóság joga és köteles-sége a bűnlekek beszerzése iránt akkor is intézkedni, ha a fenforgó büntetendő cselek-mény a kir. bíróság hatáskörébe van utalva, s végül tekintve, hogy a kihágási eljárási szabályrendelet 73. §-a értelmében előzetes intézkedést tárgyazó határozatok ellen csak az eljárást befejező véghatározat után van felebebezésnek helye, a felebebezés a kihágási eljárási szabályrendelet 74. §-a alapján hi-vatalból elutasítottik.

A végzést tegnap délelőtt kézbesítették Németh Sándor ügyvédjének, dr. Fazekas Im-rének, a ki mindjárt tegnap délután beadta ellene a felebebezt a városi tanács-hoz. A felebebezésben Németh Sándor tagadja a végzés állításait, törvénytelennek mondja a rendőrhí-vatal eljárását és azt elkobozott gyógyszerek visszaadását és az ügy másuton való elinté-zését kéri.

Ezredéves kiállítás.

Az új műcsarnok. Az új műcsarnokba már néhány napja, hogy beérkeztek az összes bejelentett képek, szobrok, rajzok, s máreg két napja a képző művészeti társaság juryjának a munkája folyik. A képek elhelyezéséhez azon-ban csak a jövő héten foghatnak a mikorra a belső díszítési és dekoráló munkákkal végeztek. Az új műcsarnok, a mely jövőre állandó haj-léka lesz a képzőművészeti kiállításoknak, egy nagy görög stíli oszlopcsarnokkal kezdődik, ahonnan tágas előcsarnokba jutunk, a hol a szükséges helyiségek vannak jobbra-balra pénz-tár, ruhatár, toilette szoba stb. Innen balra: egy nagy terem nyílik: a társaság ülésterme, jobbra pedig a tüköri hivatal. A szembe lévő nagy helyiség a kép kiállítások termeibe visz. Felül-ről világított nagy három terem nyílik itt egy-másba, a hol a közepén kényelmes pamlagok pihenőre hívják a közönséget. A termék majd-nem koczka alakúak s elég tágasak ahhoz, hogy minden képhez megtalálhassuk a kellő néző pontot. A festészeti kiállítás csarnokai-nak folytatása a kör alakú, magas szintén fölül világított nagy szobrászati terem, amelyből az építészeti kiállítás helyiségeibe jutnak. A szobor kiállítás terme körül diszes loggiák vannak, ahonnan a bufetbe lehet jutni. Ettől oldalt még egy pár mellék helyiség van, köztük a konyha, éléskamara, és végül ismét oszlopos előcsarnok, amelyből a hátsó lombozata a sza-badba visz át.

Mosdó- és fodrász helyiségek. Az 1896-iki ezredéves kiállítás igazgatósága, szem előtt tartván a kiállítás látogatóinak kényelmét, gon-doskodott a főbejárók közelében mosdó- és fodrász-helyiséggel egybekötött ruhatárak felállít-ásáról. E ruhatárak azoknak, kik időről-időre csak egy-egy napra rándulhatnak fei a kiállítás megtekintésére, már a szállodai költségek meg-takarítása szempontjából is jó szolgálatot fog-nak tenni, a mennyiben megérkezésük után közvetlen a kiállítás területére siethetnek, hol is mérsékelt díjak mellett helyezhetik el a fő-

löseges ruhadarabokat és kézi podgyászt. Ily ruhatárak lesznek: I. az Andrássy-uti I. számú főbejárótól jobbra mosdó-helyiséggel összekötve; II. a Király-utcai II. számú főbejárótól balra mosdó- és fodrász-helyiséggel összekötve; III. a kiállítás belterületén, a néprajzi kiállítás köze-lében.

A kiállítás megnyitása. Az ezredéves or-szágos kiállítás ünnepélyes megnyitásának pro-grammjáról már gyakran jelentek meg újsághí-rek a különböző lapokban, de ezek természetesen mind csak találgatásokon, tervézetéseken alapultak. A hivatalos program, melyet a kereskedelmi miniszter, mint az országos bi-zottság elnöke, a miniszterelnökkel és a király főudvarmesterei hivatalával egyetértésben állapí-tott meg, a következő:

Az ezredéves kiállítás ünnepélyes megnyitásának programja 1896. május 2-án.

Az ünnepélyre meghívottak a kiállítás te-rületén a részükre kijelölt helyeken délelőtt 11-ig gyűlnék össze. (A kijelölt területre csak a II-ik főbejáraton át lehet jutni.)

11-kor Ő csaszári és királyi Fenségeik a főherceg urak és főhercegné asszonyok, valamint az idegen uralkodó házak esetleg jelenlevő tag-jai közvetlen kíséretükkel a kiállítás terén fel-állított sátornál. — rossz idő esetén az ünne-pélyek csarnokában — megjelennek és ott Ő Felségeik megérkezéskor várnak.

Ő Felségeik 11 órakor érkeznek meg és az udvari sátorban, — esetleg az ünnepélyek csarnokában — felállított tribünre mennek. Az urak teljes díszben jelennek meg, a rendek nagykeresztjeinek szalagjaival, a véderőhöz tar-tozók a szolgálati jelvényekkel.

Azok az urak, kik díszmagyarral nem ren-delkeznek és egyenruhát nem viselhetnek, frakk-ban, fehér nyakkendővel jelennek meg.

A hölgyek reggeli (látogató) öltözékben, ka-lappal jelennek meg.

Mikor mindannyian elhelyezkedtek, a ke-reskedelemügyi m. kir. miniszter, mint a kiállítás országos bizottságának elnöke, megteszi jelen-tését Ő Felségének és a kiállítás megnyitására legmagasabb engedélyt kéri ki. Ő Felsége erre a jelentésre válaszul méltóztatik, és a kiállítást megnyitottnak jelenti ki.

Ebben a pillanatban a Gellérthegyen ágyu lövések dördülnek el, a dalárdák az ünnepi himnust éneklék, mire a kiállítás területén levő harangok megkondulnak.

Ő Felsége ekkor a kereskedelemügyi m. kir. miniszter vezetéke alatt, kísérve az uralkodó-ház tagjai által, körutra indul a kiállítás terü-letén.

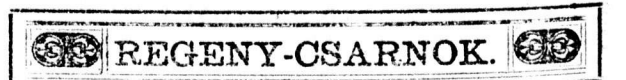
Ő Felségét az uralkodóház fenséges tagjai-nak kísérete, valamint a többi meghívottak követik.

A Fenséges Asszony még ezen körmenet megkezdése előtt elhagyja a kiállítás területét.

A kiállítók már az ünnepi himnusz elének-lés alatt távoznak és elfoglalják helyeiket a kiállítás illető osztályaiban.

A körut megkezdődik. A királyi pavillonhoz érve Ő Felsége, az uralkodóház Fenséges tagjai, valamint a meghívott vendégek belépnek a pa-villonba, majd folytatják a körutat. A közös hadsereg és a honvédség kiállításának megte-kintése után Ő Felsége és ez uralkodóház Fen-séges tagjai a készen álló udvari kocsikra száll-nak, és ezzel a megnyitási ünnepély be van fejezve.

Megjegyzés: Rossz idő esetén Ő Felsége és az uralkodóház Fenséges tagjai az ünnepélyek csarnokában lefolyt megnyitási ünnepély után kocsikra szállnak.

Tom és én.

Irta: I. van Moud.

2

Még hallom, a mint valamennyinek rövid, magas szavakban a ragasz-kodásért köszönetet mond és megígérte, hogy jólétükről gondoskodni és azért velük együtt munkálkodni fog, miként az előtte jó atya-tette.

Mi kinyitottuk az ablakot és a nagy esendőben beszédének minden szavát hallottuk.

Erősen, mint az orgona hangja, hallatszóttak szavai és hangja mégis remegett a visszafójtott meghatottságtól és a fátylak vörös fénye megvilágította szőke haját, barna arcát. Azt hiszem, hogy már akkor megszerettem. Mindent, a mit róla tudtam, felkutattam emlékezetem elrejtett zugaiból.

Tudtam — ki ne tudta volna Waaldorfban — hogy Brinio örökségének utolsó tulajdonosa pénzét Párisban elpazarolta és elkártyázta és hogy összes földjei lassankint Van Borne. Tom atyjának birtokába mentek át, a ki kiesiny paraszt birtokán lakott családjával és szalonával, rozs-kenyérrel, kávéval és burgonyával élt nagyon megelégedetten. Végre a kastély is birtokába került. De ez már régen, sok év előtt történt.

Továbbá tudtam, hogy a falunak legnagyobb része Brinio örökségének tulajdonosától függött, és hogy az ő házaiban laktak, az ő földjeit művelték és napi vagy heti bérüket az ő gazdatisztjének kezéből kapták.

Tudtam, hogy szülei mint öreg emberek haltak meg, midőn ő még fiú volt, hogy atyja őt a saját kívánságaival egyetértőleg gazdaszának szánta és hogy gyámja őt a gazdasági tanintézetbe Gemblouxba küldte. Ezután elment utazni és csak az aratás és vadászat idejében mutatkozott Brinio örökségén.

De ezelőtt néhány héttel meghalt a gazdatiszt és hirtelen hire futott, hogy Tom véglegesen hazajön.

»Sokat vesztett szüleiben,« mondotta a nagynéni, a ki úgy látszik szívesen beszélt róla; »azok igazán csak ő érte éltek. Egész életüknek ezéja abban összpontosult, hogy a kis Tamásból nagy urat csináljanak.«

»Tamásnak hívják, nagynéni? Milyen csunya név!«

»Igen Van Borne Tamás a neve. Atyját is, nagyatyját is így hívták!«

»És hány éves ő?«

»Huszon nyolcz. Azon évben, a melyben ő született, órák tettek a templom tornyára és azon rajta van az év száma. Ezután számítottam ki, hány éves.«

Midőn a megérkezése után való napon visszatértem az iskolába és Brinio öröksége mellett elhaladtam, úgy néztem a házra, mint ha valamilyen mesebeli hercegnek lakása volna és az intézetben minden barátnőmnek ő róla beszéltem.

Hogyan féltem, hogy nem látom őt többé viszont. Mert szüleim, a kik nénémmel Adellel még Indiában voltak, megérkezésüket már ismétellen bejelentették és azután Hágában akartak letelepedni; de utazásukat elhalasztották és én nagy örömmel ismét Lindenhofban tölthettem el a szünidő első heteit.

És így is történt.

A nagynéni olyan barátságos volt irántam, hogy annak tiszteletére, hogy most kilépek az életbe, nagy társaságot hívott össze. Ez alkalommal beszéltem vele először és azután mindennap, miként az falun nagyon könnyen lehetséges.

Nem szép ugyan, de rendetlen arcvonásai mégis nagyon vonzzák az embert hozzá. Nagynéni azt mondja, hogy arca kedves és jószágos, mely egyszersmind erőt és szelidséget, szerénységet és büszkeséget fejez ki, tekintete és mosolygása pedig olyan jóindulatot árul el, hogy azon kellemes érzés fog el bennünket hogy tőle mindig elnézést várhatunk.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Affér a házban.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.)
A képviselőházban ma a hadügyminiszter idegessége egy kis jelenetet rögtönzött. Szünet alatt ugyanis Bernáth Béla egy kérvényt nyújtott át báró Fejérvárnak, elintézését kérve. Fejérvár a kérvényt idegesen visszadobta, mire Bernáth Béla Horváth Gyula és Melczér Géza képviselőket hozzá küldte, hogy tettéért elégtétel adásra szólítsák. Fejérvár a segédeknek kijelentette, hogy nem akarta sérteni Bernáthot.

Hirsch Mór halála.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.)
A jótékony milliomos báró Hirsch Mór halála nagy körben keltett részvétet, annál inkább, mert egészen váratlanul következett be. Este még jókedvűen vacsorázott, s reggel halva találta a komornyik. Szívszélhűdés okozta halálát. Teteit Franciaországba szállítják.

Papakoszták szabadon.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.)
A híres betörő banda, Papakoszták és társainak szökését volt rabtársaik segítették elő és tették lehetővé és pedig úgy, hogy az őrt, Vesszöst egy közeli korcsmába csalták és ott leittatták.

Közgazdaság.

A Sebes-Körös társulat közgyűlése. A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon, a saját irodahelyiségében 1896. évi április 29-ik napján délután 3 órakor közgyűlést tart. Ez alkalommal a következő ügyeket tárgyalják:

1. A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 84124—895 V. 2. sz. rendelete a társulat 1896. évi költségelirányzatának kiegészítése tárgyában. 2. Ugyanannak 16765—896. V. sz. rendelete a »Nagyfoki« zsilip átalakítása és a kutas éri eső zsilipek fakapuinak, vaskapukkal leendő ellátása; valamint 6054—896. V. 2. sz. leirata a »Kutas csatorna« töltésének kiszakítása tárgyában. 3. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak 10118—896. sz. leirata, az adó visszatérítési összegnek a 700.000 frtos kölcsön évi járuléka fedezetére leendő felhasználása tárgyában. 4. Gallacz János kir. tanácsos, vízépítészeti kerületi felügyelő leirata, a belvízszabályozás által érdekelt területek haszonarányának megállapítása tárgyában. 5. Szivattyú-telep építése és berendezésére beadott ajánlatok. 6. Számvizsgáló bizottság jelentése az 1895. évi zárszámadás megvizsgálásáról; kapcsolatosan bemutatott az 1895. évi előirányzat és tényleges bevétel és kiadások feletti összehasonlító kimutatás. 7. Monografia folytatása és befejezéséhez szükséges költségek. 8. Ártérfejlesztő ötos bizottság határozatainak kihirdetése; felszólamlás az államutak bevonása ellen. 9. Fröhlich Albin vasut építési ügyében jelentés. 10. Jelentés a műszaki ártérfejlesztési munkálatokról és a társulat folyó ügyeiről. 11. Házvétel. 12. Gátvédelmi szabályok megállapítása. 13. Folyó ügyek. Nagyvárad, 1896. április 18. Gróf Csáky Lajos m. k. társulati elnök.

Eltitkolt buzaimport. Már maguk a börze emberei is kezdenek kétségbeesni ama rettenetes hanyatlás miatt, mely a gabonaárakban mutatkozik és feltartóztatlanul folytatódik. Az őszi buza ára a 7 frtos és a kukoriceza ára a 4 forintos árnívót már rég elhagyta és mélyen ez alá süllyedt, ijesztő perspektívát szolgáltatva így gazdáinknak az új termés értékesítésére nézve. De még ez a kimondhatatlanul súlyos állapot sem tudja visszatartani a börzét a maga régi lelkiismeretlenségének felújításától. Az ellenzéki sajtónak a tél folyamán történt erélyes felszólalásai végre kikerülhetlenné tették a budapesti tőzsde vezetőségére azt a kényszert, hogy az importált külföldi búzát, a mely a budapesti tőzsdén megrentja a magyar gabona árát, a hivatalos árfolyamlapban jegyeztette. Két-három hónapon át becsületesen történt is az árfolyamok jegyzése s a tőzsde szégyenkezve és kelleetlenül ugyan, de mégis számot adott a külföldi buzaimportról. Most azonban, a börze vezetősége visszatért régi praktikájához s ujra eltitkolgatja

a budapesti tőzsdére adás-vételre került külföldi buza mennyiségeket. A hivatalos árfolyamokban nincsen nyoma a következő szerbiai buza-mennyiségeknek, melyek pedig a tőzsde illetékes közegeinek tudtával kerültek forgalomba: április 8-ikán 5500 métermázsza, április 9-ikén 2000 métermázsza, április 10-ikén 3000 métermázsza, április 11-ikén 4000 métermázsza. Vajjon mi oka lehet a börzének, hogy ezeket a tényeket eltitkolja? Ugy látszik, hogy az éveken át való visszaélések után rövid néhány hónap megunt a becsületes eljárást.

A kisipari hitel országos szervezéséről tartott felolvasást dr. Horváth János a »Magyar Közgazdasági Társaság« ülésében. A felolvasó az eddig tett lépéseket vázolja, ismerteti a különböző nézeteket és irányokat, megemlékezik a kisiparosok emlékiratáról, vázolja a hazai kisiparosok helyzetét, hitelviszonyait. A németországi hitelszövetkezetek egy félszázad alatt odafejlődtek, hogy jelenleg 1047 Schultze-Delitzsch-féle szövetkezetnek összes vagyona 155 millió márka s azok összesen 457 millió márka idegen pénzt vettek igénybe forgalmukhoz. Ily arányban azonban mi nem számíthatunk állami támogatásra, de erre nálunk szükség sem lesz, ha a szervezetet oly irányban és oly módokat mellett létesítjük, mint az Németországban van. A németországi kötelei hitelszövetkezeteknek van egy szövetkezeti bankjuk, mely 21 millió márka részvénytőkével rendelkezik. Ezenkívül Poroszországban a törvényhozás egy »porosz központi szövetkezeti pénztár«-t alapított 5 millió márka állami tőkével, melynek az a célja, hogy a szövetkezeti személyes hitelt előmozdítsa. Az állami intézet létesítése a közműipari hitelszövetkezetek fejlődésének nagy lendületet adott. Ha nálunk az ipartestületi hitelszövetkezetek kezdetben állami pénzzel kezdenék is meg működésüket, kétségtelen, hogy néhány év múlva a tagok betétei és befizetései üzletrészeik után elérik azt az összeget, a mennyire az állami segély terjedhet.

Terménytőzsde.

Budapest, április 21.

B u z a tavaszra, bácskai	6.84
» tavaszra, északi	6.86
» szeptember-októberre, bácskai	6.59
» szept.-okt.-re északi	6.61
R o z s tavaszra, bácskai	6.42
R o z s tavaszra, északi	6.44
T e n g e r i június-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.—
» aug.-szept.re, északi	10.10

Bécs, április 21.

B u z a tiszai	7.35—7.70
» bánási	7.15—7.65
» bácskai	7.10—7.45
» szokványáru őszre	7.08—7.10
» szokványáru tavaszra	7.20—7.22
R o z s tiszavidéki	6.95—7.10
» szokványáru őszre	6.72—6.80
» szokványáru tavaszra	6.51—6.53
T e n g e r i magyar	5.70—7.00
Z a b, magyar kereskedelmi	4.42—4.45

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	101.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járdék papírban	101.—
Osztrák járdék ezüstben	101.—
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101.25
Osztrák korona járdék	146.—
1860. osztrák államsorsjegyek	480.—
Osztrák magyar bankrészvény	391.50
Magyar hitelbank részvény	360.80
Osztrák hitelintézeti részvény	351.25
(Osztrák-magyar államvasuti részvény	955.—
20 frankos arany (Napoleonador)	58.77 1/2
Német birodalmi márka	120.40
London vista	47.80
Páris vista	11.77
20 márkás arany	11.77

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

— EGYHAZI NYOMTATVANYOK. —

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemü közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemü

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajz-papirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, bál megkívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére írkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb*

Kitünő minőségü

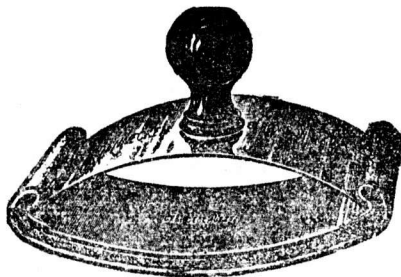
alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárákat.

Írónt.

Itatóspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemü közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemü nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.